

A construction site at sunset. A large crane is visible in the upper left, and several workers are silhouetted against the bright orange and yellow sky as they work on a building's steel framework. The scene is filled with scaffolding and structural beams.

OCENIANIE SZKOLNE

-
- *ISTOTA
 - *KONSEKWENCJE
 - *MOŻLIWOŚCI

Krzysztof Wołodkiewicz
pedagog

Istota oceniania szkolnego

Ocena szkolna jest informacją o wyniku kształcenia wraz z komentarzem dotyczącym tego wyniku. Komentarz dotyczy zwykle: warunków uczenia się, sposobu uzyskania informacji o wyniku oraz poprawnej interpretacji wyniku, sposobu wykorzystania tej informacji w toku dalszego uczenia się*.

Bez informacji o wyniku czynność nie ulega poprawie lub postęp jest znikomy. Informacja ma wiązać wynik z jakością jej wykonywania i wskazywać możliwości podniesienia tej jakości**.

* <https://www.wbc.poznan.pl/Content/9794/ch03s02.html>

** http://edukacjaialog.pl/dialog/uchwycic_balans_rzecz_o_meandrach_oceniania_-_rozmowa_z_prof_boleslawem_niemierko,59.html

Ocena a stopień

Ocena jest pełną informacją o wyniku uczenia się, wartościowaniem jego skuteczności.

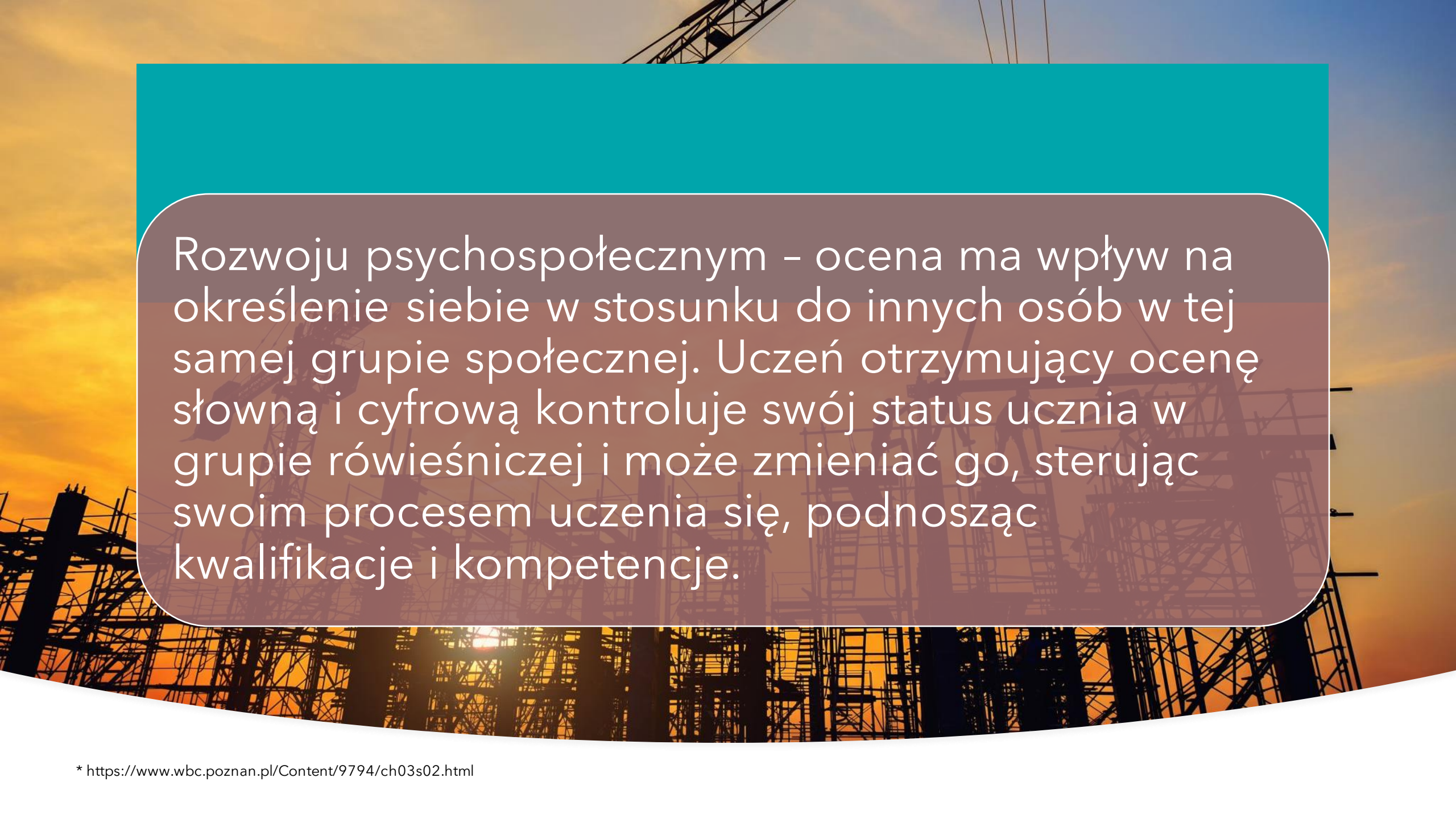
Stopień jest porównawczym aspektem oceny, symbolicznym zapisem ocen szkolnych w umownej skali. Stopień wyraża stosunek oceny do ustanowionej normy, np. poziomu opanowania określonej umiejętności.

Rodzic, który chce mieć lepszą ocenę postępów dziecka w nauce nie powinien pytać tylko o stopnie, ale o to, czego się nauczyło na lekcji, co mu się udało, a co nie***.

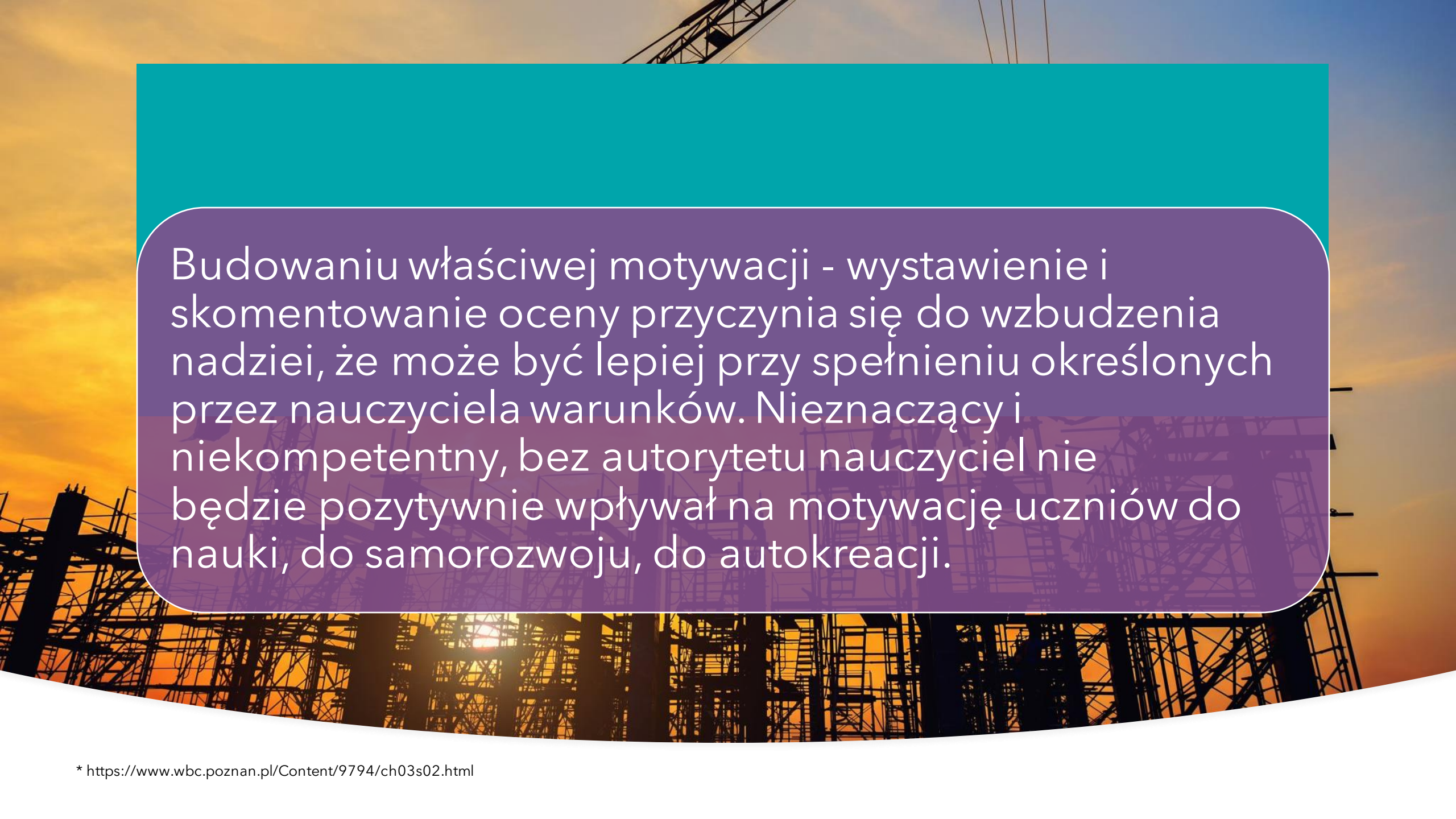
*** http://edukacjaidialog.pl/dialog/uchwycic_balans_rzecz_o_meandrach_oceniania_-_rozmowa_z_prof_boleslawem_niemierko,59.html

Sprawdzanie wiedzy i umiejętności oraz ich ocena ma pomóc uczniowi w następujących aspektach:

Poznaniu własnych możliwości – poddając się ocenianiu uczeń dowiaduje się, jaki posiada zakres wiedzy z danej dziedziny, jakie musi nabyć umiejętności i co jeszcze powinien zrobić, aby podnieść swój poziom wiedzy.

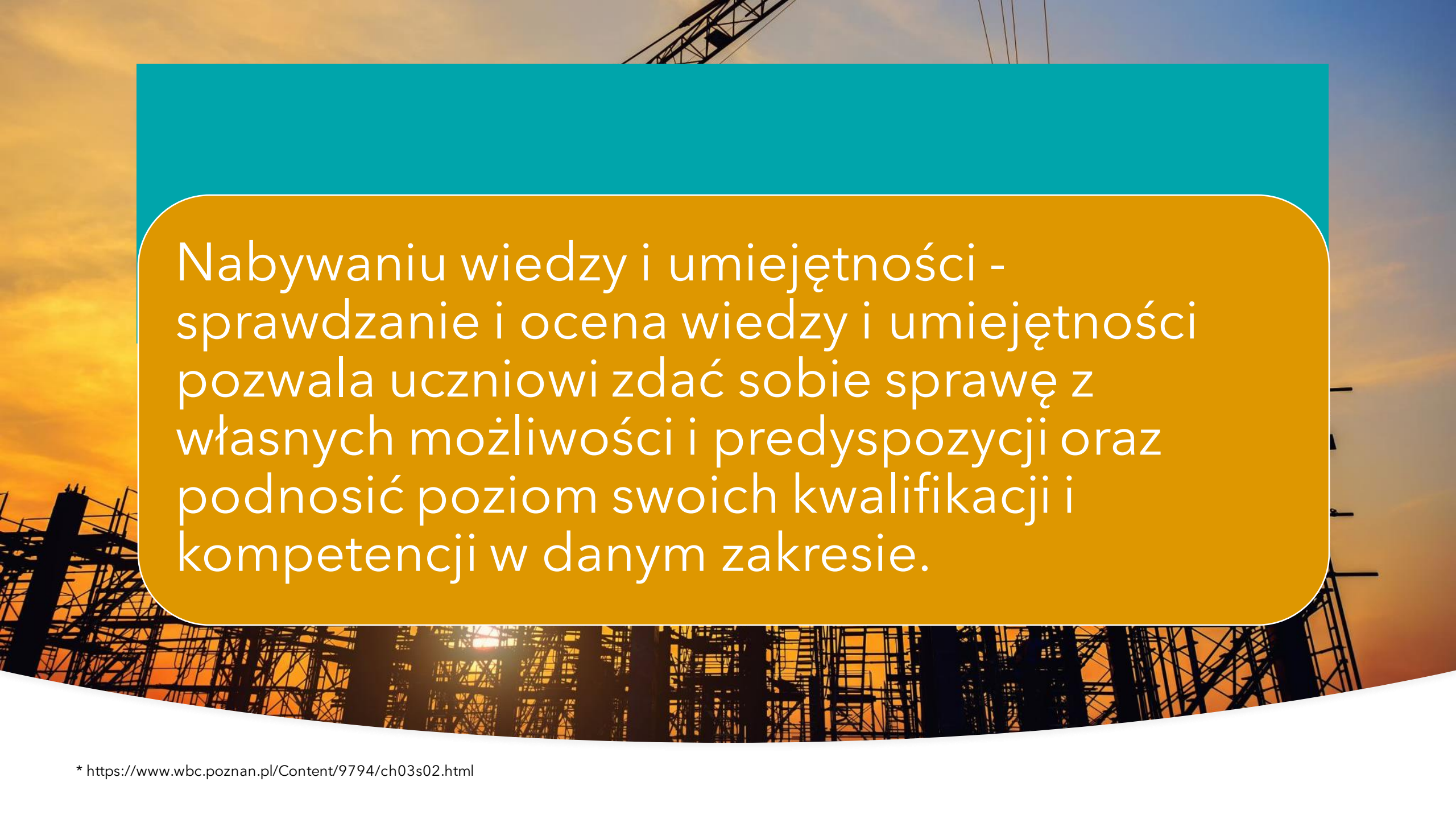
Rozwoju psychospołecznym - ocena ma wpływ na określenie siebie w stosunku do innych osób w tej samej grupie społecznej. Uczeń otrzymujący ocenę słowną i cyfrową kontroluje swój status ucznia w grupie rówieśniczej i może zmieniać go, sterując swoim procesem uczenia się, podnosząc kwalifikacje i kompetencje.

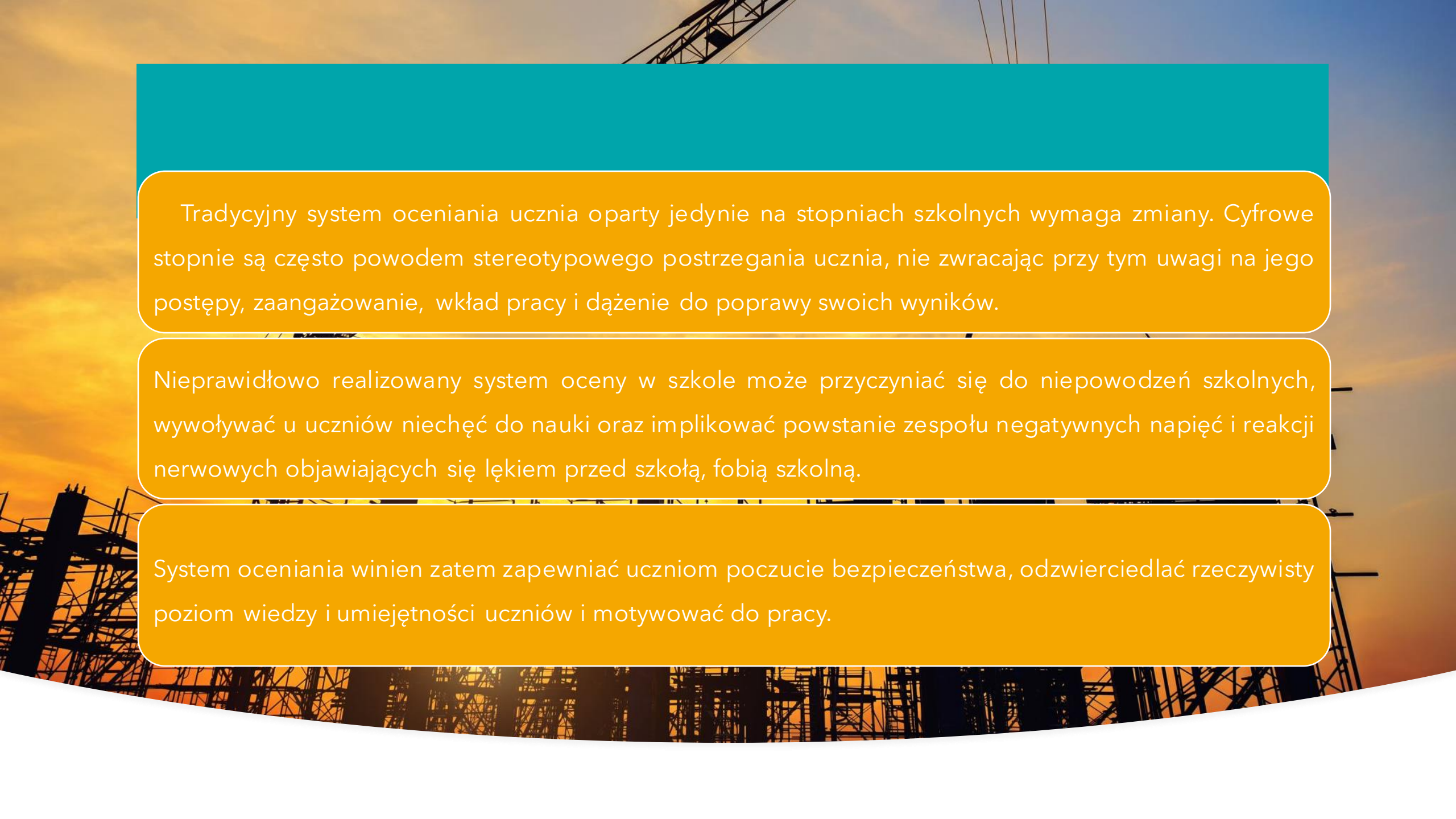
Budowaniu właściwej motywacji - wystawienie i skomentowanie oceny przyczynia się do wzbudzenia nadziei, że może być lepiej przy spełnieniu określonych przez nauczyciela warunków. Nieznaczący i niekompetentny, bez autorytetu nauczyciel nie będzie pozytywnie wpływał na motywację uczniów do nauki, do samorozwoju, do autokreacji.

Kształtowaniu zainteresowań - odpowiedni komentarz do oceny, zachęcający ucznia do pracy nad własną karierą, może mieć decydujący wpływ na ukierunkowanie, rozwój i utwierdzenie zainteresowań związanych z danym przedmiotem, obszarem edukacyjnym.

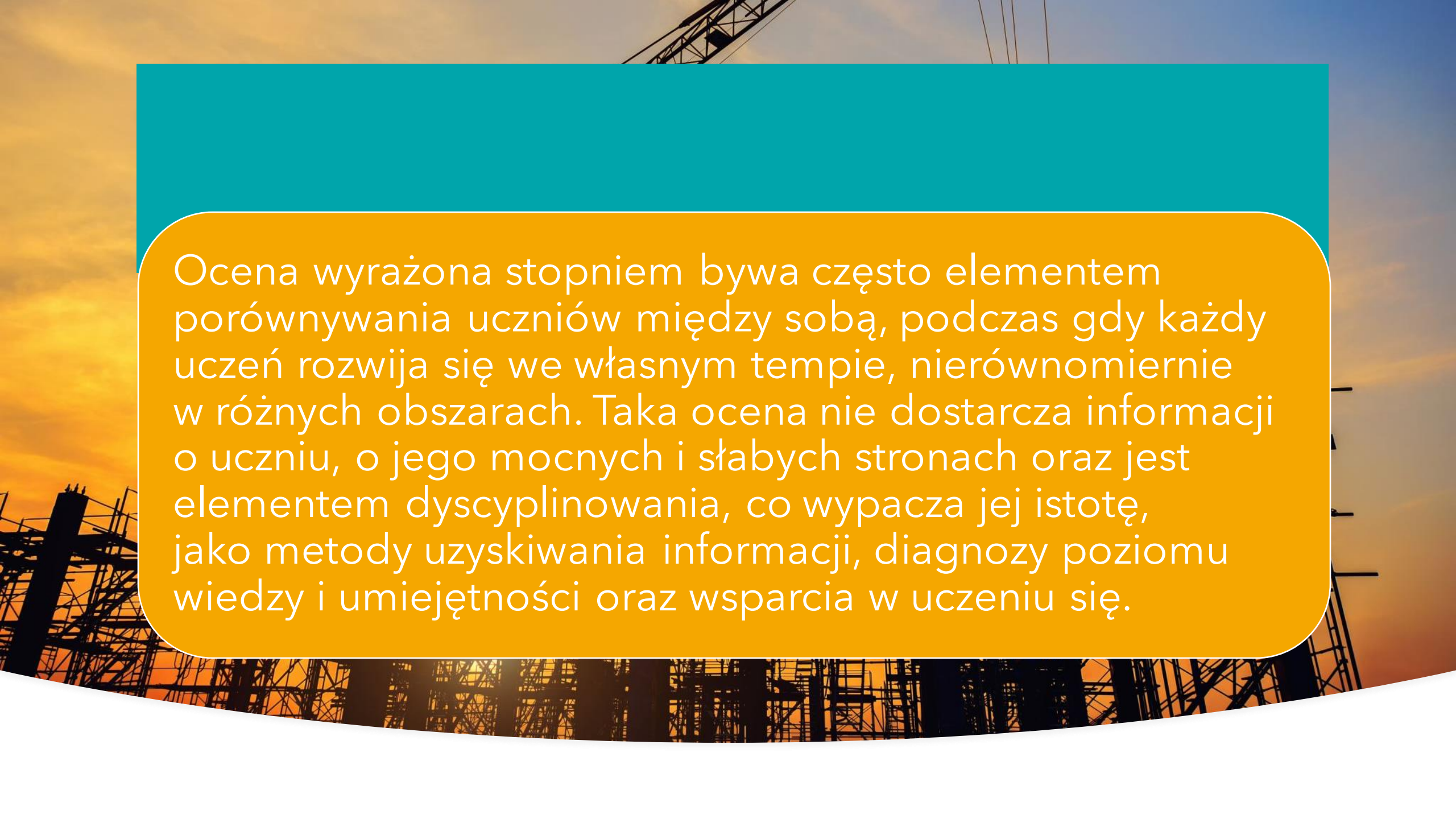
Nabywaniu wiedzy i umiejętności -
sprawdzanie i ocena wiedzy i umiejętności
pozwala uczniowi zdać sobie sprawę z
własnych możliwości i predyspozycji oraz
podnosić poziom swoich kwalifikacji i
kompetencji w danym zakresie.

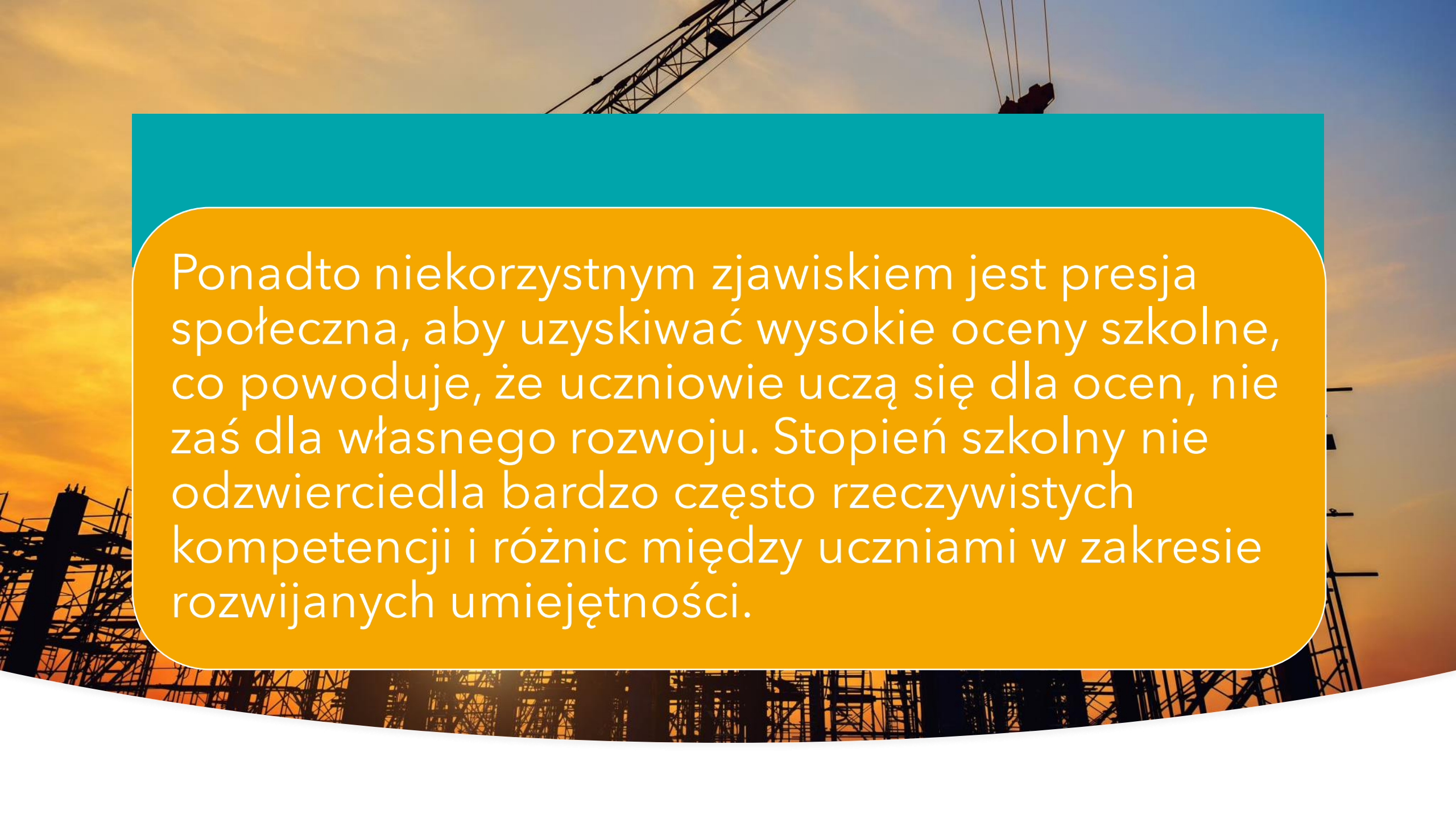
Tradycyjny system oceniania ucznia oparty jedynie na stopniach szkolnych wymaga zmiany. Cyfrowe stopnie są często powodem stereotypowego postrzegania ucznia, nie zwracając przy tym uwagi na jego postępy, zaangażowanie, wkład pracy i dążenie do poprawy swoich wyników.

Nieprawidłowo realizowany system oceny w szkole może przyczyniać się do niepowodzeń szkolnych, wywoływać u uczniów niechęć do nauki oraz implikować powstanie zespołu negatywnych napięć i reakcji nerwowych objawiających się lękiem przed szkołą, fobią szkolną.

System oceniania winien zatem zapewniać uczniom poczucie bezpieczeństwa, odzwierciedlać rzeczywisty poziom wiedzy i umiejętności uczniów i motywować do pracy.

The background of the slide features a construction site at sunset. The sky is a mix of orange, yellow, and blue. In the foreground, there are silhouettes of construction structures, including a crane and scaffolding. A large, rounded rectangular text box is overlaid on the image. The top part of the box is teal, and the bottom part is yellow. The text is white and centered within the box.

Ocena wyrażona stopniem bywa często elementem porównywania uczniów między sobą, podczas gdy każdy uczeń rozwija się we własnym tempie, nierównomiernie w różnych obszarach. Taka ocena nie dostarcza informacji o uczniu, o jego mocnych i słabych stronach oraz jest elementem dyscyplinowania, co wypacza jej istotę, jako metody uzyskiwania informacji, diagnozy poziomu wiedzy i umiejętności oraz wsparcia w uczeniu się.

Ponadto niekorzystnym zjawiskiem jest presja społeczna, aby uzyskiwać wysokie oceny szkolne, co powoduje, że uczniowie uczą się dla ocen, nie zaś dla własnego rozwoju. Stopień szkolny nie odzwierciedla bardzo często rzeczywistych kompetencji i różnic między uczniami w zakresie rozwijanych umiejętności.

Różnice w ocenianiu tradycyjnym i alternatywnym

Ocenianie tradycyjne - stopniem	Sprawdzanie wiedzy i ocena alternatywna (ocena kształtująca, ocena opisowa, ocena wspierająca)
Jest narzędziem selekcji i eliminacji	Jest środkiem do uzyskania celu jakim jest rozwój ucznia
Ma charakter motywacji zewnętrznej	Kształtuje motywację wewnętrzną
Nie dostarcza informacji zwrotnej - uczeń nie wie co i jak musi poprawić	Informuje o błędach w myśleniu i działaniu oraz sposobach ich naprawy
Jest źródłem stereotypów i etykietowania	Uwalnia od jednostronnego postrzegania ucznia, indywidualizuje proces uczenia się
Jest kryterium oceny rówieśników, prowadzi do rozbicia więzów i spójności grupowej oraz utrudnia adaptację z uwagi na lęk przed otrzymaniem złej oceny	Umożliwia uczniowi wzięcie odpowiedzialności za własny proces nauki dzięki informacji zwrotnej o mocnych i słabych stronach
Jest środkiem dyscyplinowania uczniów	Jest formą diagnozy kompetencji uczniów
Jest formą kary i nagrody	Ma charakter informacyjny i motywujący
Nie wyznacza kierunków dalszej pracy	Wskazuje kierunek osiągnięcia celu oraz poszukuje okoliczności zaistnienia stanu faktycznego

Literatura:

Ocenianie szkolne bez tajemnic. Warszawa. Okoń, W. (2004). Nowy słownik pedagogiczny. Warszawa. Putkiewicz, E. (2004).

Ocenianie szkolne. W: T. Pilch (red.). Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku. T. III. Warszawa.

Więckowski, R. (1994). Wartościowanie wysiłku edukacyjnego dziecka. Życie Szkoły, 8.

Zajdel, K. (1999). Pomówmy o ocenianiu. Edukacja i Dialog, 11.